

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5Co/119/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5419200547
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Jamrich
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5419200547.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Dagmar Cabadajovej a JUDr. Gabriely Veselovej, v právnej veci žalobkyne: E. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. C., M. I. XXXX/XX, právne zastúpená JUDr. Drahomírou Caroline Boháčikovou, Krízové centrum Žena v tiesni, zapísané v registri Ministerstva vnútra SR, Evidencia občianskych združení, pod číslom VVS/1-900/90-25936, IČO: 37 974 581, P. O. Box 70, 036 01 Martin, proti žalovanému: L. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. C., M. I. XXXX/XX, o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 6C/15/2019 zo dňa 29.04.2019, takto

rozhodol:

Krajský súd uznesenie okresného súdu o neodkladnom opatrení zo dňa 29.04.2019 č. k. 6C/15/2019
p o t v r d z u j e.

odôvodnenie:

1. Okresný súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.
Návrhom datovaným 08.04.2019, podaným na súd dňa 12.04.2019 žalobkyňa žiadala, aby súd zakázal žalovanému - jej manželovi kontaktovať ju písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami. Tiež žiadala, aby mu súd zakázal priblížiť sa k nej na vzdialenosť menšiu ako 30m s výnimkou súdnych pojednávaní a úkonov v trestnom konaní. Napokon žiadala o náhradu trov konania v plnom rozsahu. Návrh odôvodnila tým, že ho podáva z dôvodu dlhodobého násillia zo strany žalovaného, ktorého svedkom často boli aj ich maloleté deti. Z pripojeného spisu sp. zn. 8P 38/2018 súd zistil, že pod vedenou spisovou značkou je vedené rozvodové konanie žalobkyne a žalovaného iniciované návrhom žalovaného podaným na súd XX.XX.XXXX s návrhom na úpravu ich práv a povinností k ich spoločným deťom pochádzajúcim z manželstva V. C. nar. XX.XX.XXXX a A. C. nar. XX.XX.XXXX (výchova, výživa a úprava styku) na čas po rozvoze. Podľa názoru okresného súdu žalobkyňa neosvedčila nevyhnutnosť (naliehavosť) bezodkladnej úpravy pomerov jej pomerov so žalovaným práve ňou požadovaným (navrhovaným) spôsobom a tiež aj vhodnosť a potrebnosť úpravy týchto pomerov práve tým spôsobom, ktorý požaduje. Žalobkyňa a žalovaný sú (zatiaľ) manželmi, keď vôľou oboch je docieľiť rozvod ich manželstva, ktoré konanie inicioval žalovaný. Súčasne sú aj rodičmi dvoch spoločných maloletých detí pochádzajúcich z ich manželstva, ku ktorým aktuálne majú obaja rovnaký (nijako súdom doposiaľ neobmedzený) rozsah rodičovských práv a povinností. Práve a najmä v súvislosti s plnením si svojich rodičovských práv a povinností a v rámci toho aj s ohľadom na zabezpečovanie potrieb mal. detí zo strany žalovaného je aj do budúcnosti nevyhnutná potreba vzájomného kontaktu žalobkyne so žalovaným. Okrem toho vzájomný kontakt je potrebný aj v súvislosti s riešením spoločných majetkových záležitostí (správou a nakladaním, resp. hospodárením so spoločným majetkom, pohľadávkami a záväzkami). Je síce zrejmé, že vzťahy žalobkyne a žalovaného sú skutočne vážne narušené, avšak súčasne je zrejmé (a čo má to výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku rozvodového konania) aj to, že obaja majú výrazne rozdielne predstavy práve ohľadne realizácie rodičovských práv a povinností žalovaného k ich spoločným deťom (k otázke prospešnosti styku otca s nimi a jeho rozsahu). Práve žalobkyňou navrhované neodkladné opatrenie by malo za následok a to, že žalovaný by prakticky

stratil možnosť kontaktu s ich deťmi, keďže tieto sú v súčasnosti vo faktickej starostlivosti žalobkyne, do ktorej osobnej starostlivosti je spoločne navrhované aj ich zverenie na čas po rozvode. Nemožnosť kontaktu žalovaného s ich maloletými synmi by však, vychádzajúc zo záverov znaleckého posudku PhDr. Miloša Šlepečkého PhD., č. 1/2019 z 31.01.2019, nebola na prospech detí, ktorých názory ohľadne žalovaného sú podľa znalca výrazne negatívne ovplyvnené názormi žalobkyne. V danom kontexte sa potom súdu javí, že výrazným (ak nie nosným) motívom razantných konaní žalobkyne, ku ktorým začalo dochádzať od mesiaca marec 2019 je to, aby docielila svoju terajšiu predstavu ohľadne otázky styku žalovaného s ich deťmi prezentovanú cestou jej terajšej zástupkyne v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podanom na súd 28.03.2019, k čomu jej môže dopomôcť aj to, ak by docielila vznik takého stavu, že žalovanému nebude po určitú dobu (a zrejme čo najdlhšie) znemožnený kontakt s nimi. Žalobkyňa podaním z 18.03.2019 - na rozdiel od jej dovtedajších návrhov učinенých ešte cestou jej predchádzajúcej právnej zástupkyne, kedy ešte aj po vykonanom znaleckom dokazovaní bola ochotná akceptovať určitý rozsah úpravy styku otca s deťmi (za jej prítomnosti 1x týždenne v určenom čase s možnosťou následného rozšírenia a jeho realizovania aj bez jej prítomnosti), sa s odstupom len 18 dní na to už domáhala nariadenia neodkladného opatrenia, žiadajúc ním úplný zákaz styku žalovaného s ich maloletými synmi, bez toho, že by tvrdila a osvedčila konkrétne skutočnosti odôvodňujúce takúto jej radikálnu zmenu postoja, ktoré by mali mať základ vo výraznej zmene správania sa žalovaného voči nej alebo deťom niekedy v období od jej vyjadrenia k znaleckému posudku v rozvodovom konaní až do momentu, kedy sa neodkladným opatrením domáhala zákazu styku žalovaného s ich maloletými deťmi. Z vyššie uvádzaných dôvodov, pretože podľa názoru okresného súdu žalobkyňa v potrebnej miere neosvedčila základné predpoklady pre nariadenie ňou navrhovaného neodkladného opatrenia, potom súd ňou podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia pre jeho nedôvodnosť v celom rozsahu zamietol.

2. Proti uzneseniu, ktorým okresný súd neodkladné opatrenie zamietol, podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie prostredníctvom Krízového centra Žena v tiesni, zapísaného v registri Ministerstva vnútra SR, Evidencia občianskych združení, pod číslom VVS/1-900/90-25936, IČO: 37 974 581, P. O. Box 70, 036 01 Martin. Súd neprihliadol na navrhovaný dôkaz - vyjadrenie krízového centra Žena v tiesni. Okresný súd Dolný Kubín uviedol, že navrhované neodkladné opatrenie by malo za následok, že by žalovaný prakticky stratil možnosť kontaktu s deťmi, keďže sú v starostlivosti žalobkyne. Toto tvrdenie súdu nie je pravdou a žalobkyňa je presvedčená, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a zároveň nesprávne právne posúdil vec, nakoľko v podobných prípadoch, čo vyplýva aj z rozhodnutí iných súdov, nemá zákaz priblíženia ku nej za následok stratu kontaktu žalovaného s deťmi, nakoľko v takýchto prípadoch prebieha odovzdávanie detí na styk prostredníctvom tretej osoby na verejnom mieste, kde má žalovaný obmedzenú možnosť ju napadnúť. Aj keby neprebíhal prostredníctvom tretej osoby, deti sú schopné prejsť vzdialenosť 30 metrov k žalovanému, a teda nie je nutné, aby sa ku žalobkyňi musel približovať. Ďalej uvádza, že znalec detí nikdy nevyšetril, či sú obeťami domáceho násillia, či majú alebo nemajú posttraumatickú stresovú poruchu a syndróm týraného dieťaťa alebo iné následky z násillia, ktoré bolo na nich páchané. Skúmal len to, že majú mať styk s otcom a nútil ich k tomu neprofesionálnym spôsobom. Okresný súd Dolný Kubín postavil svoje rozhodnutie na tom, že pre budúcnosť je komunikácia a vzájomný kontakt medzi ňou a žalovaným nevyhnutná. Týmto súd dal najavo, že žalobkyňa ako obeť týrania sa musí znovu dobrovoľne vystaviť násilliu zo strany žalovaného. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhuje, aby krajský súd uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín pod spis. zn.: K spis. zn.: 6C/15/2019, zo dňa 29.04.2019 zrušil a vrátil vec Okresnému súdu Dolný Kubín na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou konania v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti.

4. V zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

5. V zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov

napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. V zmysle ust. § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

7. Odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP, pričom výstižne a dostatočne odôvodnil, čo ho viedlo k vydaniu rozhodnutia a vyporiadal sa s rozhodujúcimi skutočnosťami. Rozhodnutie prvostupňového súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Odvolateľ v podanom odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorým by sa okresný súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd.

8. Pre zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd ďalej uvádza nasledovné:

9. Neodkladné opatrenie môže súd nariadiť ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Je potrebné skúmať, či je nárok osvedčený a či je neodkladné opatrenie potrebné. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov musí byť naliehavá a úprava pomerov sa nemôže vzťahovať na čas minulý. Podstatou právnej úpravy neodkladného opatrenia je upustenie od dočasnosti neodkladných opatrení, účelom čoho je odstránenie nedostatkov súvisiacich s nadväzným exekučným konaním, a upustenie od charakteru predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení neodkladných opatrení nemusia nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa považuje za súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy SR, keď cieľom tohto návrhu je dosiahnuť požadovanú súdnu ochranu a právna úprava má zaručiť účinnosť poskytnutej súdnej ochrany.

10. Po preštudovaní spisu a spisového materiálu odvolací súd zistil, že z obsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný sú manželmi. Podľa skutkových tvrdení žalobkyne sa žalovaný mal voči nej dlhodobo a opakovane dopúšťať fyzického a psychického násillia a tiež tvrdí, že má obavu z možného útoku žalovaného voči nej, z ktorého správania má mať strach, a to aj ako pomsty za to, že podala voči nemu trestné oznámenie a v danej veci už bolo žalovanému aj vznesené obvinenie. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Dolný Kubín však uznesením zo dňa 27.03.2019 č. k. Pv 69/19/5503-7 zrušila uznesenie vyšetrovateľa OR PZ zo dňa 10.03.2019 sp. zn. ORP-121/1-VYS-DK-2019 v časti týkajúcej sa vznesenia obvinenia žalovanému pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby ako nezákonné. V odôvodnení zrušujúceho uznesenia uviedla, že obvinenie bolo žalovanému vznesené len na podklade trestného oznámenia poškodenej (žalobkyne) a pred jeho vznesením vyšetrovateľ nepreveril skutočnosti uvedené v trestnom oznámení. Tiež konštatovala, že z následne zabezpečených dôkazov vyplýva, že obvinený (žalovaný) je s poškodenou v rozvodovom konaní, dlhodobo medzi nimi dochádzalo k častým problémom, ktoré pramenili jednak zo správania obvineného ale aj samotnej poškodenej a že v rámci prebiehajúceho rozvodového konania sa rieši aj následná starostlivosť o maloleté deti a z toho dôvodu bol do (rozvodového) konania pribratý znalec, ktorý sa v závere znaleckého posudku vyjadruje aj ku vzťahu medzi obvineným a deťmi, ako aj k postoju detí k obvinenému.

11. Z pripojeného spisu Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 8P/38/2018 vyplýva, že je vedené rozvodové konanie žalobkyne a žalovaného iniciované návrhom žalovaného podaným na súd dňa XX.XX.XXXX s návrhom na úpravu ich práv a povinností k ich spoločným deťom pochádzajúcim z manželstva V. C. nar. XX.XX.XXXX a A. C. nar. XX.XX.XXXX (výchova, výživa a úprava styku) na čas po rozvode. V rámci uvedeného konania bol súdu dňa 01.02.2019 doručený znalecký posudok súdom ustanoveného znalca z odboru psychológie, klinická psychológia detí PhDr. Miloša Šlepeckého PhD., č. 1/2019 zo dňa 31.01.2019, z ktorého vyplývajú nasledovné závery. Vzťah detí k žalovanému

je momentálne viac negatívny, deti deklarujú, že sa v prítomnosti žalovaného necítia dobre, že deti v komunikácii so žalovaným vystupujú sebavedomo a bez strachu a žalovanému vyčítajú, že s nimi málo komunikuje a že deti pripúšťajú vzájomný vzťah v budúcnosti. Odmietavý postoj detí k žalovanému vyplýva z ich identifikácie s matkou (žalobkyňou) a z preberania jej postojov voči žalovanému. Znalec konštatuje, že je v záujme mal. detí postupná realizácia ich styku so žalovaným, bez nevyhnutnej potreby prítomnosti žalobkyne pri styku detí so žalovaným s možnosťou dopracovania sa k styku detí so žalovaným každý druhý víkend a aj určitý čas počas prázdnin. Odvolací súd uvádza, že by bolo veľmi náročné zabezpečiť takýto styk detí s otcom, ak by nariadil navrhované neodkladné opatrenie, a to zákaz kontaktovať žalobkyňu písomne, telefonicky, elektronickou komunikáciou alebo inými prostriedkami. Žalobkyňa tiež žiadala, aby súd žalovanému zakázal priblížiť sa k nej na vzdialenosť menšiu ako 30m s výnimkou súdnych pojednávaní a úkonov v trestnom konaní. V takomto prípade by sa nariadené neodkladné opatrenie minulo účelu.

12. Odvolací súd má za preukázané, že vzťahy medzi žalobkyňou a žalovaným sú dlhodobo zlé a že žalovaný sa po podaní trestného oznámenia 10.03.2019 odsťahoval zo spoločnej domácnosti a odišiel bývať k svojim rodičom, zatiaľ čo žalobkyňa aj s ich maloletými deťmi zostala bývať v ich spoločnom byte. Na základe uvedeného je eliminovaný kontakt žalobkyne a žalovaného, a tým je zmenšené riziko nezhôd vyplývajúce so vzájomného stretu.

13. Žalobkyňa v podanom odvolaní tvrdí, že v podobných prípadoch, čo vyplýva aj z rozhodnutí iných súdov, nemá zákaz priblíženia ku nej za následok stratu kontaktu žalovaného s deťmi, nakoľko v takýchto prípadoch prebieha odovzdávanie detí na styk prostredníctvom tretej osoby na verejnom mieste, kde má žalovaný obmedzenú možnosť ju napadnúť. Odvolací súd však uvádza, že či už pri zabezpečení realizácii styku otca s deťmi, alebo pri akomkoľvek inom kontakte, je bezpodmienečne nevyhnutná spolupráca matky, ktorá deti na styk s otcom musí pripraviť, musí s otcom komunikovať ohľadom zdravotného stavu detí, pri výbere predškolského alebo školského zariadenia, krúžkov a pod., nakoľko otec stále disponuje rodičovskými právami a povinnosťami, aj keď len v prípadnom obmedzenom rozsahu styku. Nariadením neodkladného opatrenia by sa neoprávnene zasiahlo aj do otcových rodičovských práv a povinností a to tak, že by kontakt otca s deťmi, vzhľadom na ich vek, fungoval len veľmi sporadicky a s ťažkosťami.

14. S prihliadnutím na neosvedčenie naliehavosti a dôvodov dočasnej úpravy pomerov medzi žalobkyňou a žalovaným, účelom nariadenia neodkladného opatrenia, a tiež na výsledky znaleckého dokazovania v pripojenom spise (konanie o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv k maloletým deťom) odvolací súd nepovažoval nariadenie neodkladného opatrenia za nevyhnutné a naliehavé. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti.

15. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)